

Zaterdag 1 april 2023

14.00 uur: Boxtel, Sint-Petrusbasiliek

Orgel/harmoniumconcert Tommy van Doorn

Programma: Rondom de Goede Week, lijden en sterven

Balthasar-Florence harmonium

Louis Vierne (1870-1937)

1. Messe basse pour les défunts (opus 62)
  - Prélude
  - Introït
  - Offertoire
  - Élévation
  - Communion
  - Défilé

Smitsorgel

Max Reger (1873-1916)

2. O Haupt voll Blut und Wunden (uit: 52 Choralvorspiele, opus 67)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

3. O Lamm Gottes unschuldig (BWV 656)

Johannes Brahms (1833-1897)

4. Schmücke dich o liebe Seele (uit: Elf Choralvorspiele, opus 122)

Richard Wagner (1813-1883)

5. Karfreitagsmusik (uit: Parsifal, bew. W.J. Westbrook)

Max Reger

6. O Haupt voll Blut und Wunden (uit: 30 Kleine Choralvorspiele, opus 135a)

CV

Tommy van Doorn is hoofdorganist van de Sint-Petrusbasiliek in Boxtel. Hij bespeelt hier onder meer het monumentale Smitsorgel (1842). Hij is als concertorganist verbonden aan het Smitsorgel (1852) van de Heilige Servatiuskerk in Schijndel. Tevens is hij beiaardier van Boxtel, Geldrop, Schijndel, Son en Valkenswaard. Hij werkt als hoofdvakdocent beiaard aan de Nederlandse Beiaardschool te Amersfoort (onderdeel van het Utrechts Conservatorium) en als orgeldocent bij Kunstkwartier Helmond. Hij studeerde hoofdvak orgel aan het Fontys Conservatorium in Tilburg bij Henco de Berg en Ad van Sleuwen. Daar studeerde hij tevens bijvak piano bij Jelena Bazova en verdiepte hij zich bovendien in het bespelen van het Franse drukwindharmonium. Verdere masterclasses en interpretatielessen werden gevolgd bij o.a. Kees van Houten, Ben van Oosten, Joris Verdin, Wolfgang Baumgratz en Luca Scandali. In 2020 behaalde hij zijn masterdiploma beiaard aan de HKU Nederlandse Beiaardschool te Amersfoort. Ook behaalde hij in dat jaar zijn masterdiploma Applied Musicology (muziekwetenschappen) aan de Universiteit Utrecht. Hij werkte mee aan radio- en tv-uitzendingen; in 2021 was zijn beiaardspel een jaar lang wekelijks te horen op NPO Radio 3FM. Op orgel begeleidde hij onder meer uitvoeringen van de Requiems van Fauré en Duruflé. Zie ook www.tommyvandoorn.com

Toelichting

Op dit programma klinken werken die op diverse wijze te maken hebben met de thema's van de Goede Week, lijden en sterven.

1. Lijden en sterven liggen op indringende wijze ten grondslag aan de "Messe basse pour les défunts" (een dodenmis) van Louis Vierne. Het is de laatste compositie die Vierne in zijn leven voltooide. Zijn complexe, chromatische schrijfwijze bereikt hier een rusteloos hoogtepunt en geeft een verklanking van de zware tijd waarin hij verkeerde. Hij werd geplaagd door ziekte, depressies en gevoelens van treurnis en wanhoop. Ieder deel, geënt op een specifieke plek in de katholieke misritus, is opgedragen aan een overleden kennis. Het werk werd zo gecomponeerd dat het zowel op orgel als op een Frans drukwindharmonium uitgevoerd kan worden. Deze laatste biedt, door de grote dynamische mogelijkheden, uitermate de gelegenheid om gestalte te geven aan de diepe expressiviteit van dit werk.

2. *O Haupt voll Blut und Wunden, Voll Schmerz und voller Hohn; O Haupt, zum Spott gebunden Mit einer Dornenkron'; O Haupt, sonst schön gezieret Mit höchster Ehr' und Zier, Jetzt aber höchst schimpfieret: Gegrüßet sei'st du mir!*

Het programma op het Smitsorgel wordt omlijst door twee bewerkingen over de bekende passiemelodie "O Haupt voll Blut und Wunden" van Max Reger, die 150 jaar geleden geboren werd.

3. *O Lamm Gottes unschuldig, am Stamm des Creutztes geschlachtet. Allzeit gefunden g'duldig, wiewohl du warest verachtet. All Sünd' hast du getragen, sonst müssten wir verzagen, erbarm dich unser, o Jesu. (vers 1 en 2) gib uns den Frieden, o Jesu. (vers 3)*

In "O Lamm Gottes unschuldig" bewerkt Johann Sebastian Bach op meeslepende wijze de drie verzen van het Lam Gods waarop dit passielied gebaseerd is. In het ingetogen eerste vers ligt de melodie in de sopraan; in het tweede vers in de alt. De beweging wordt spannender, de klank voller, de intervallen groter. Het derde vers, waarin de maatsoort verandert, wordt ingezet door een overdonderende pedaalinzet. De tot dan toe mild klagende muziek maakt plaats voor een majestueuze, open klank. Het Lam heeft het lijden overwonnen; eens te meer benadrukt door de bevrijding die in de slotmaten klinkt na een zeer wrange en dissonante passage.

4. *Schmücke dich, o liebe Seele, lass die dunkle Sündenhöhle; komm ans helle Licht gegangen, fange herrlich an zu prangen. Denn der Herr voll Heil und Gnaden will dich jetzt zu Gaste laden; der den Himmel kann verwalten, will jetzt Herberg in dir halten.*

Johannes Brahms componeerde voor zijn fijnzinnige en intieme bewerking van het Avondmaalslied "Schmücke dich o liebe Seele" twee sierlijk op en neer gaande lijnen die de koraalmelodie omspelen. Het 'schmücken' (zich mooi maken) wordt hiermee treffend verklankt.

5. "Karfreitagsmusik" komt uit de derde akte van Richard Wagners laatste opera Parsifal. Goede Vrijdag (in het Duits 'Karfreitag' genoemd) is hierin een belangrijke achtergrond; de gespeelde muziek verbindt enkele thema's uit de opera die hiermee van doen hebben. De compositie is evenwel uitgesproken melodisch, lyrisch en vol hoop. De Britse organist William Joseph Westbrook (1831-1894) bewerkte dit deel van de opera, dat vaak als zelfstandig orkeststuk gespeeld wordt, voor orgel. Hij maakte daarbij enkele coupures en wijzigde de volgorde van de thema's.

6. Vanuit het slotakkoord in B-groot van Wagners "Karfreitagsmusik" volgt Regers tweede bewerking over "O Haupt" – nu in b-klein – waarmee het programma in verstillig eindigt.